

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ-4101-21-05/2011

Rzeszów, lutego 2012 r.

**Pani
Monika Bieganowska
Dyrektor
Banku Gospodarki Żywnościowej S.A
Oddział Operacyjny w Jarosławiu**

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2012 r., poz. 82) dalej zwaną ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła kontrolę w Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. Oddział Operacyjny w Jarosławiu (Bank), w zakresie przydzielania i wykorzystania przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, dalej ARiMR, dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów inwestycyjnych na rzecz rolnictwa (kredyty). Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2009 r. do 13 stycznia 2012 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 18 stycznia 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie – stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK – przekazuje Pani Dyrektor niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Bank, zadań związanych z udzielaniem kredytów objętych dopłatami ARiMR do oprocentowania.

W kontroli ustalono, że organizacja wewnętrzna Banku zapewniała prawidłowe załatwianie spraw związanych z udzielaniem kredytów. Zadania w powyższym zakresie były wykonywane przez kierownika oraz 3 doradców w Wydziale Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Jarosławiu oraz przez doradców w Oddziałach Banku w Przeworsku i Lubaczowie.

Ustalono, że Bank udzielał kredytów na podstawie umowy z dnia 30 maja 2007 r. zawartej pomiędzy Agencją a Bankiem Gospodarki Żywnościowej S.A., dalej BGŻ, określającej warunki i zasady udzielania pomocy

finansowej dla rolnictwa polegającej m.in. na stosowaniu dopłat do oprocentowania kredytów, udzielonych na sfinansowanie części kosztów inwestycji w rolnictwie.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania informacyjne Banku, skierowane do potencjalnych kredytobiorców.

O możliwości i warunkach zaciągnięcia kredytów, klienci informowani byli w Banku, w siedzibie klienta, podczas spotkań w Ośrodku Doradztwa Rolniczego i Urzędach Gmin. W czasie masowych imprez wiejskich (dożynki, Święto Ziemi) rozdawane były ulotki i broszury informacyjne. Ponadto informacje o dostępnych kredytach zamieszczane były na stronie internetowej BGŻ oraz udzielane poprzez infolinię.

Ustalono, że w latach 2009-2011 do Banku wpłynęło 71 wniosków kredytowych, które zostały pozytywnie rozpatrzone. Jeden klient, pomimo pozytywnego rozpatrzenia wniosku zrezygnował z podpisania umowy kredytowej. Udzielonych zostało natomiast 70 kredytów na łączną wartość 11.836,9 tys. zł, w tym: w 2009 r. - 27 kredytów na wartość 2.824 tys. zł, w 2010 r. – 28 kredytów na wartość 6.211,8 tys. zł i w 2011 r. (III kwartały) – 15 kredytów na wartość 2.801,1 tys. zł.

W poszczególnych liniach kredytowych w kontrolowanym okresie udzielonych zostało: w linii nKZ „zakup użytków rolnych” - 41 kredytów na wartość 6.855,4 tys. zł, w linii nMR „na utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez osoby, które nie ukończyły 40 roku życia” - 24 kredyty na wartość 4.536,2 tys. zł, w linii nIP „realizacja inwestycji w gospodarstwach rolnych, działach specjalnych produkcji rolnej i przetwórstwie produktów rolnych” 3 kredyty na wartość 293 tys. zł, w linii nNT „realizacji inwestycji w zakresie nowych technologii produkcji w rolnictwie zapewniających wysoką jakość produktu” - 2 kredyty na wartość 152,3 tys. zł.

Dopłaty ARiMR w latach 2009 – 2011 (III kwartał), do oprocentowania udzielonych przez Bank kredytów wyniosły łącznie 2.329 tys. zł, z tego: w 2009 r. – 734 tys. zł, w 2010 r. – 692 tys. zł oraz w 2011 r. (III kwartały) – 903 tys. zł.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, w Banku były przestrzegane przepisy dotyczące procedur i warunków udzielania kredytów.

Analiza dokumentacji związanej z udzielonymi przez Bank 24 kredytami na łączną wartość 8.615,8 tys. zł wykazała, że Bank przy ich udzielaniu stosował przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2009 r. Nr 22, poz. 121 ze zm.). Przestrzegane były również postanowienia wyżej cyt. umowy z dnia 30 maja 2007 r. oraz zasady postępowania obowiązujące w BGŻ S.A., w procesie zawierania z klientami instytucjonalnymi transakcji kredytowych określone w „Podręczniku kredytowym klientów instytucjonalnych” z dnia 11 maja 2006 r. Udzielając 24 kredytów będących przedmiotem analizy, Bank naliczał kredytobiorcom prowizję w kwotach nie przekraczających 2% wartości udzielonego kredytu. Określone w umowach kredytowych środki własne, kredytobiorcy wnieśli i udokumentowali przed uruchomieniem przez Bank środków kredytowych. Do składanych wniosków kredytowych, kredytobiorcy załączali plany przedsięwzięć, na które były zaciągane kredyty. Nie stwierdzono, aby w czasie składania wniosków kredytowych przez kredytobiorców korzystających z linii

kredytowej nMR, ukończyli oni 40 rok życia. Ustalono również, że określone w umowach kredytowych kwoty udzielonych kredytów nie przekraczały: 80% wartości nakładów inwestycyjnych na gospodarstwo rolne lub nakładów na realizację w gospodarstwach rolnych przedsięwzięć, 90% wartości zakupu nieruchomości rolnych przeznaczonych na utworzenie gospodarstwa rodzinnego lub powiększenie takiego gospodarstwa oraz 70% wartości nakładów inwestycyjnych w przetwórstwie rolno-spożywczym lub na działy specjalne produkcji rolnej. Nie stwierdzono przypadków, by kredytem z linii kredytowej nKZ „na zakup gruntów”, sfinansowano zakup działek od współmałżonka kredytobiorcy, jak również, by do dnia 31.12.2011 r. przedmiotowe grunty zostały sprzedane. Ustalono, że w 5 przypadkach, w których kredyty były udzielane w transzach, kredytobiorcy dokumentowali wydatkowanie środków z poprzedniej transzy przed uruchomieniem przez Bank transzy następnej.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że kredytobiorcy w pełni zrealizowali określone w planach przedsięwzięć oraz umowach kredytowych inwestycje. Bank szczegółowo analizował przedstawiane przez kredytobiorców dokumenty (faktury, dowody zapłaty, akty notarialne) związane z realizacją finansowanych kredytami inwestycji. Rodzaj i charakter zrealizowanych przez kredytobiorców inwestycji, był zgodny z określonymi w umowach kredytowych celami, na jakie były udzielane kredyty.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przeprowadzenie przez Bank, bezpośrednio po udzieleniu kredytu i zrealizowaniu inwestycji, kontroli u wszystkich 24 kredytobiorców. Przedmiotowe kontrole nie wykazały nieprawidłowości w wykorzystaniu środków kredytowych.

Analiza dokumentacji związanej ze spłatą kredytów wykazała, że kredytobiorcy dokonywali spłat rat kredytowych i odsetek w terminach i wysokościach określonych w zawartych umowach.

W przypadku dwóch kredytów: Nr U/0039560940/0007/2010/4402 oraz Nr U/0005345366/0003/2010/4402, w których wystąpiły opóźnienia w spłacie trzech kwartalnych rat kredytowych, Bank pobrał od kredytobiorców, zgodnie z postanowieniami umów kredytowych odsetki w pełnej wysokości, w tym kwoty odpowiadające wysokości odsetek refinansowanych przez ARiMR. Łącznie kwoty zapłaconych przez kredytobiorców odsetek refinansowanych przez ARiMR z tytułu opóźnień w spłacie trzech rat kredytowych wyniosły 4.314,37 zł.

W kontrolowanym okresie do Banku nie wpływały skargi i zażalenia, przedmiotem których byłyby sprawy związane z udzielaniem preferencyjnych kredytów inwestycyjnych dla rolnictwa.

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, Pani Dyrektor ma prawo zgłosić do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie umotywowane zastrzeżenia w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.